

มจรจกนพม

บรรดาศาสนิก

- กมล สวัสดิ์ไชย, ดร., พัฒนาการเมืองไทย (พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์
แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓).
- กรมอด ทองธรรมชาติ, ดร., (ผู้รวบรวม) การเมืองและการปกครอง (พระนคร :
โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓)
- กลาโหม, กระทรวง, ที่ระลึกวันสถาปนากระทรวงกลาโหมครบรอบ ๒๐ ปี (พระนคร, ๒๕๑๖).
- กองทัพบก, ประมวลวิทยุทหาร (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ, ๒๕๐๔).
- จักษัย บุญพันธ์, กำเนิดพรรคการเมืองไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาการ-
ปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๖).
- คณะปฏิวัติ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑, นโยบายทั่วไปของคณะปฏิวัติ (พระนคร : สำนักพิมพ์วิทยากร,
๒๕๐๕)
- ชก หัสบัวแดง, และ บริษัท สำนักพิมพ์, ๑๕ ปีแห่งยุคประชาธิปไตย (พระนคร, ๒๕๑๑).
- ไทยน้อย, (นามแฝง), ประสพการณ์ ๑๕ ปี แห่งระบอบประชาธิปไตย (พระนคร :
แสงฟ้า, ๒๕๐๕)
- นายร้อยพระจุลจอมเกล้า, โรงเรียน, ประวัติโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
(พระนคร : โรงพิมพ์โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, ๒๕๑๐).
- ประสิทธิ์ ก. มาคะนาค และ ส่งสุด ภัคเกษม, รัฐธรรมนูญและการเมือง (นครสวรรค์ :
โรงพิมพ์ไพศาลการพิมพ์, ๒๕๐๔)
- พงศ์ใหญ่ ศกุนตลาภ, ประชาธิปไตยกับกระบวนการเมืองในประเทศไทย (พระนคร :
โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๐๖).
- พุทธทาสภิกขุ (นามแฝง), หลักพระพุทธานุศาสน์และธรรมบรรยายพิเศษ (พระนคร :
โรงพิมพ์จุฬารัฐสภา, ๒๕๐๔).
- ไพฑูริย์ เลื่อนแก้ว, ดร., ลักษณะสังคมไทยและการพัฒนาชุมชน (พระนคร : โรงพิมพ์-
การพิมพ์ไถ่กุศล, ๒๕๐๖).

- บุพเรศ นิลดีเกษม, บทบาทของชาวจีนในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท แผนกวิชา
การปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๐)
- วิชิต สอนสมสุข, พลตรี, "การทหารกับความมั่นคงของชาติ" รัฐสารศึกษ์ เล่มที่ ๔
ฉบับที่ ๒ เดือนเมษายน ๒๕๐๘ (พระนคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๐๘).
- ศิริรัตน์ นีละคุปต์, ประชาธิปไตยในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท, แผนกวิชา-
ประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๗)
- สายหยุด เกิกนล, พลโท, "กองทัพบกจำเป็นต้องปรับปรุงตัวเองให้เหมาะกับสงครามรูปแบบใหม่
อยู่เสมอ" รัฐสารศึกษ์ เล่มที่ ๔ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๐๘ (พระนคร :
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๐๘).
- "หลักการใ้กำลังทางบก" รัฐสารศึกษ์ เล่ม ๗ ฉบับที่ ๓
กรกฎาคม ๒๕๐๘ (พระนคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๐๘).
- สมุทร สุรักษณะ, ๒๒ การปฏิวัติและรัฐประหารสมัย ๒๔๙๔ - ๒๕๐๗ (พระนคร :
โรงพิมพ์สื่อการพิมพ์, ๒๕๐๗).
- อมร รักภาสัยสร., และอัครศิลา กรรณสูต (บรรณาธิการ), ทฤษฎีและแนวความคิด
ในการพัฒนาประเทศ (พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๐๘).
- Almond, Gabriel A., and Coleman, James S., eds., The Politics of the
Developing Areas (Princeton: Princeton University Press, 1960).
- Janowitz, Morris, The Military in the Political Development of New
Nations (Chicago and London : The University of Chicago
Press, 1965).
- Johnson, John J., ed., The Role of the Military in the Underdeveloped
Countries (Princeton : Princeton University Press, 1962).
- LaFalombara, J., and Weiner, M., Political Parties and Political
Development (Princeton : Princeton University Press, 1966).
- Mehden, Fred R. von der, Politics of the Developing Nations (N.J. :
Prentice-Hall, Inc., 1965).
- Pye, Lucian W., Aspects of Political Development (Boston: Little Brown, 1966).
- Riggs, Fred W., Thailand: Modernization of a Bureaucrat Polity
(Honolulu: East-West Center Press, 1966).

ពាក្យលេខ៣.

ผนวก ก.

ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

สมัยที่	ชื่อ	พลเรือน	ทหาร	ระยะเวลา	เข้ามาโดยวิธี	ออกไปโดยวิธี
๑	พระยามโนปกรณนิติธาดา	ท		๒๕ มี.ย. ๒๕	ยึดอำนาจ	ยึดอำนาจ
๒	พลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา		ท	๒๑ มี.ย. ๒๖	ยึดอำนาจ	ตามรัฐธรรมนูญ
๓	จอมพล ป. พิบูลสงคราม		ท	๑๖ ธ.ค. ๕๑	ตามรัฐธรรมนูญ	ตามรัฐธรรมนูญ
๔	นายถวิล อภัยวงศ์	ท		๑ ส.ค. ๕๓	ตามรัฐธรรมนูญ	ตามรัฐธรรมนูญ
๕	นายทวี บุณยเกตุ	ท		๓๑ ส.ค. ๕๔	ตามรัฐธรรมนูญ	ตามรัฐธรรมนูญ
๖	มร.ว. เสถียร ปราโมช	ท		๑๗ ก.ย. ๕๔	ตามรัฐธรรมนูญ	ตามรัฐธรรมนูญ
๗	นายถวิล อภัยวงศ์			๓๑ ม.ค. ๕๕	ตามรัฐธรรมนูญ	ตามรัฐธรรมนูญ
๘	นายปรีดี พนมยงค์	ท		๒๔ มี.ค. ๕๕	ตามรัฐธรรมนูญ	ตามรัฐธรรมนูญ
๙	พลเรือตรี ถวัลย์ ช่างงนาवासวัสดิ์	ท		๒๓ ส.ค. ๕๕	ตามรัฐธรรมนูญ	ยึดอำนาจ
๑๐	นายถวิล อภัยวงศ์			๑๐ พ.ย. ๕๐	ยึดอำนาจ	ยึดอำนาจ
๑๑	จอมพล ป. พิบูลสงคราม			๔ เม.ย. ๕๑	ยึดอำนาจ	ยึดอำนาจ
๑๒	นายพจน์ สารสิน	ท		๒๑ ก.ย. ๕๐	ยึดอำนาจ	ตามรัฐธรรมนูญ
๑๓	พลโท ถนอม กิตติขจร		ท	๑ ม.ค. ๕๑	ตามรัฐธรรมนูญ	ยึดอำนาจ
๑๔	จอมพล ถนอม กิตติขจร		ท	๒๐ พ.ค. ๕๒	ยึดอำนาจ	ถึงแก่อสัญกรรม
๑๕	จอมพล ถนอม กิตติขจร			๕ ธ.ค. ๕๒	สืบตำแหน่ง	
รวม (เวลา/ปี)		๔	๓			
รวม (จำนวน)		๓	๔			

ผนวก ข.

คณะรัฐมนตรี (ฝ่ายทหาร) ชุดปัจจุบัน

ที่	กระทรวง	ยศ/นาม	ตำแหน่ง
๑	—	จอมพล ถนอม กิตติขจร	นายกรัฐมนตรี
๒	—	พลเอก ประภาส จารุเสถียร	รองนายกรัฐมนตรี (๑)
๓	สำนักนายกรัฐมนตรี	พลโท แสง เสนาณรงค์	รัฐมนตรีว่าการ
๔	กลาโหม	จอมพล ถนอม กิตติขจร	"
๕	"	พลเอก จิตติ นาวี เสถียร	รัฐมนตรีช่วยว่าการ
๖	"	พลเอก กฤษณ์ สีวะรา	" (ครั้งที่ ๒)
๗	การต่างประเทศ	พลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร	"
๘	เกษตร	พลตำรวจโท ภิรมย์ กุลละวณิช	" (ครั้งที่ ๒)
๙	คมนาคม	พลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์	รัฐมนตรีว่าการ
๑๐	"	พลเรือตรี ตรี สิมชูลักษณ์	รัฐมนตรีช่วยว่าการ
๑๑	มหาดไทย	พลเอก ประภาส จารุเสถียร	รัฐมนตรีว่าการ
๑๒	ยุติธรรม	พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์	รัฐมนตรีช่วยว่าการ
๑๓	สาธารณสุข	พลตำรวจเอก ประเสริฐ รุจิรวงศ์	รัฐมนตรีว่าการ
๑๔	ศึกษาธิการ	พลเอก กฤษณ์ สีวะรา	รัฐมนตรีช่วยว่าการ (ครั้งที่ ๑)
๑๕	เศรษฐการ	พลตำรวจโท ภิรมย์ กุลละวณิช	รัฐมนตรีช่วยว่าการ (ครั้งที่ ๑)
๑๖	อุตสาหกรรม	พลโท พงษ์ ภูมกันต์	รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงที่ครอง ๑๖ กระทรวง

กระทรวงทั้งหมด ๑๓ กระทรวง

ผนวก ก.

ความขัดแย้งทางการเมือง : การใช้กำลังทหาร เป็นเครื่องมือ

ลำดับ	เวลาที่เกิด	เหตุการณ์ที่เกิด
๑	๒๔ มิถุนายน ๒๕๓๕	กลุ่มข้าราชการทหารและพลเรือนมีชื่อว่ามาจากพระมหากษัตริย์
๒	๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๖	การขัดแย้งภายในกลุ่มข้าราชการ พันเอก พระยาพลพลพูนเสนา ยศอำนาจรัฐบาลพลเรือน ที่นำโดยพระยามโนปกรณ์นิติธาดา
๓	๑๑ ตุลาคม ๒๕๓๖	กลุ่มทหารภายใต้การนำของ พลเอก พระองค์เจ้าวรเดช พยายามยึดอำนาจจากรัฐบาล พันเอก พระยาพลพลพูนเสนา
๔	๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒	กลุ่มทหารภายใต้การนำของ พันเอก พระยาทรงสุรเดช พยายามยึดอำนาจจากรัฐบาล พันเอก หลวงพิบูลสงคราม
๕	๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๒	รัฐบาล พันเอก หลวงพิบูลสงคราม ปฏิบัติการประหารชีวิตนักโทษ การเมือง ๔ คน
๖	๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐	กลุ่มทหาร "บริวาร" จอมพล ป.พิบูลสงคราม ยึดอำนาจรัฐบาล พลเรือตรี หลวงธำรง นาวาสวัสดิ์
๗	๖ เมษายน ๒๕๕๑	กลุ่มทหาร "บริวาร" จอมพล ป.พิบูลสงคราม บังคับให้ รัฐบาล นายทอง อดิวงค์ ลาออก
๘	๑ ตุลาคม ๒๕๕๑	กลุ่มทหารภายใต้การนำของ พลเอก เนตร เหมะโยธิน พยายามยึดอำนาจรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม
๙	๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒	กลุ่มข้าราชการพลเรือนและทหาร ภายใต้การนำของ นายปรีดี พนมยงค์ พยายามยึดอำนาจจากรัฐบาล จอมพล ป.พิบูลสงคราม
๑๐	๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๔	นาวาตรี มโนัส จารุภา จักรุมจอมพล ป.พิบูลสงคราม เพื่อยึดอำนาจ
๑๑	๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔	รัฐประหาร เจ็บบจากกลุ่มทหาร "บริวาร" จอมพล ป.พิบูลสงคราม

ลำดับ	เวลาที่เกิด	เหตุการณ์ที่เกิด
๑๒	๑๖ กันยายน ๒๕๐๐	กลุ่มทหารภายใต้การนำของ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ บีค่านาจรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม
๑๓	๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑	กลุ่มทหารภายใต้การนำของ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ บีค่านาจเพื่อยุค "ระบบรัฐสภา"

ผนวก ง.

สมาชิกรัฐสภาฝ่ายทหาร

ร.พ.	ยศ/นาม	ตำแหน่งทางทหารที่นาสังกัด
๑	พันเอก กมล พิจิตรภักดี	-
๒	พลเอก กฤษ บุญกันต์	-
๓	พลเอก เกรียงไกร อัคระนันท์	แม่ทัพกองทัพภาคที่ ๑
๔	พลโท เกรียงศักดิ์ ชมะนันท์	รอง เสนาธิการทหาร
๕	พลเอก กรวญ สุทธานันท์	-
๖	พลโท จำเริญ จารุเสถียร	-
๗	พันเอก จิตต์ ณะไธสี	-
๘	พลโท จิตต์ สุเมธานนท์	เจ้ากรมพลัดงานทหาร
๙	พันเอก จิตต์กวี เกษะโอบล	-
๑๐	พันเอก จันทา ณ สงขลา	-
๑๑	พลโท เจริญ พงษ์พานิช	เจ้ากรมข่าวทหาร
๑๒	พลโท เฉลิมชัย จารุวัตร	-
๑๓	พลตรี ชาญ อังสุไรศรี	-
๑๔	พลตรี เชื้อชัย ทองสิงห์	ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๒
๑๕	พลโท ไชยสิทธิ์ นิตย์ชัยศิริ	เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบก
๑๖	พลเอก เต็ม หอมเสวธีรัฐ	ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก
๑๗	พลเอก ถนอม บัณฑิตานนท์	รอง เสนาธิการทหาร
๑๘	พันเอก ถวัลย์ โทติการ	-
๑๙	พลเอก ทรนชัย โกศินานนท์	ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก
๒๐	พลโท ทวีช เสนีวงศ์ ณ อยุธยา	เจ้ากรมสรรพาวุธทหารบก

ร.น.	ยศ/นาม	ตำแหน่งทางทหารที่ย่าง เกด
๒๑	พันเอก ชูนทะยานราษฎร์อน	—
๒๒	พันเอก เทียบร้อย ศรีสัมพันธ์	ผู้บังคับการศูนย์สงครามพิเศษ
๒๓	พลเอก รุ่งเจิม ศังฆวณิช	ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก
๒๔	พลตรี พระเจ้าวรวงศ์ไชย วัฒนารัตนาธิปัตย์	—
๒๕	พลเอก เนตร เขมะโยธิน	—
๒๖	พลตรี บุญ รังกะรัตน	ผู้บัญชาการ โรงเรียนนายร้อย จปร .
๒๗	พลโท บุญชัย บำรุงพงศ์	รอง เสนาธิการทหารบก
๒๘	พลตรี บุญมาก เทตบุตร	—
๒๙	พลโท บุญเรือน บัวจรรุญ	—
๓๐	พลโท บุญศักดิ์ วรรณมาศ	—
๓๑	พันเอก ประคัตถ์ เจริญคงคา	—
๓๒	พลตรี ประจวบ สุนทรางกูร	—
๓๓	พลโท ประชุม ประสิทธิ์สรจักร	—
๓๔	พันเอก ประเทิบ เทตวิศาล	—
๓๕	พลตรี ประนิศ เจริญศิริ	เจ้ากรมการขนส่งทหารบก
๓๖	พลเอก ประพันธ์ กุลพิจิตร	—
๓๗	พันเอก ประสิทธิ์ ชัยบุญ	—
๓๘	พลโท ประเสริฐ ธรรมศิริ	ผู้บัญชาการกองพลที่ ๑
๓๙	พันโท ประเสริฐ สุขภรพรหัตถ์	—
๔๐	พลตรี เปรม ศิลาสุสานนท์	ผู้บัญชาการศูนย์การทหารม้า
๔๑	จอมพล ถนิต รุณตะวัน	—
๔๒	พันเอก พงศ์ เกษะมันทน	—

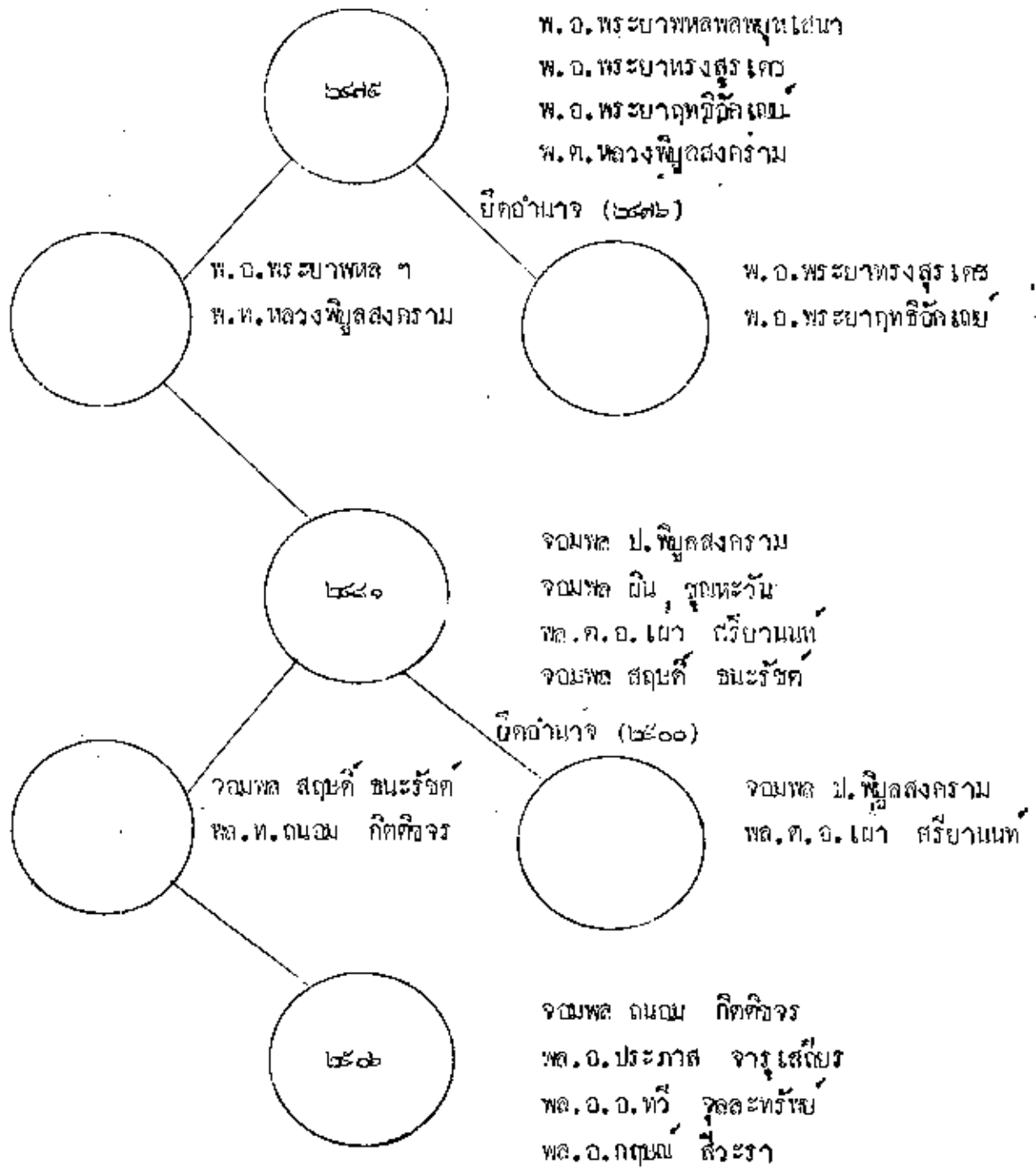
ที่	ยศ/นาม	ตำแหน่งทางทหารที่นำสังกัด
๔๓	พลตรี พร ธนะภูมิ	รองแม่ทัพกองทัพภาคที่ ๑
๔๔	พลเอก พิสิษฐ ฉายเหมือนหงส์	ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก
๔๕	พลตรี ไพบูลย์ อิงกคานวัฒน์	—
๔๖	ว่าที่พันเอก ไชยเดช รุ่งแสง	—
๔๗	พลตรี บศ เทพหิรัณ ๓ อัญญา	—
๔๘	พันเอก ยุทธศักดิ์ กลองตรวจโรค	—
๔๙	พลโท หม่อมราชวงศ์ถนัด หิรัณมิตร	—
๕๐	พันเอก นายวรการบัญชา	—
๕๑	พันเอก วันชัย ฉ่ำเฉลิม	รองผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๑
๕๒	พลโท วิชัย พงศ์อนันต์	—
๕๓	พันเอก สมอง ฉิมรักษาสีต	—
๕๔	พันเอก สม ชัยพันธุ์	—
๕๕	พลโท สมบูรณ์ วิจิตรานุก	เจ้ากรมแผนพิหาร
๕๖	พลตรี สมศักดิ์ ปัญญาเนต	ผู้บัญชาการกองพลทหารม้า
๕๗	พลตรี สอาด ศิริวิชัย	ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๑
๕๘	พันเอก สัมผัส พาสเนงภิญโญ	—
๕๙	พลโท สายชูต เกิกผล	ผู้ช่วยเสนาธิการทหารบกฝ่ายกำลังพล
๖๐	พลโท สาราญ แพบกุล	แม่ทัพกองทัพภาคที่ ๓
๖๑	พันเอก สิงห์ นาควัธระ	—
๖๒	พันเอก ยี่หวี ศิลาสุเม	รองผู้บัญชาการกองพลปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน
๖๓	พลโท สุร เปรุณาริน	—
๖๔	พลเอก สุรกิจ มีผลาก	เสนาธิการทหารบก

ที่	ยศ/นาม	ตำแหน่งทางทหารที่นำส่ง เกต
๒๕	พันเอก สุรินทร์ แผลประไพ	--
๒๖	พลโท เสริม ฌ แทร	--
๒๗	พันเอก แสง ชูชะจารีต	--
๒๘	พันเอก แสง อมระสุนทร	รอง เจ้ากรมการรักษากินแค้น
๒๙	พันเอก แสง จามรจันทร์	รองผู้บัญชาการกองพลทหารม้า
๓๐	พลโท ไสว ทวงมณี	--
๓๑	พลตรี พิรัช ศรีวิวัฒน์	--
๓๒	พลตรี อราม เมฆะกองกา	--
๓๓	พันเอก อรุณ ทวาหลิน	รองผู้บัญชาการกองพลที่ ๑
๓๔	พลเอก อวย อาสาณรงค์	ปลัดกระทรวงกลาโหม
๓๕	พลโท อัมพร จินตกานนท์	--
๓๖	พันเอก อัมพร ศรีแสง	--
๓๗	พันเอก อารมย์ ทัฬหิโย	ผู้บัญชาการกองพลปืนใหญ่ต่อสู้ตัวอากาศยาน
๓๘	พลโท อำนวย ไชยโรจน์	--
๔๐	พันเอก เอี่ยม จีรพงศ์	--
๔๐	พลโท จำลอง สิงหะ	--

หมายเหตุ จำนวนสมาชิกวุฒิสภา ๑๒๔ คน

ผนวก จ.

วางผังความเคลื่อนไหวของอำนาจภายในกลุ่มทหาร

ประวัติการศึกษา

- ตั้ง นายปริญญา อุดมทรัพย์
- การศึกษา สำเร็จปริญญาตรี เกียรตินิยม ทางการปกครอง
จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2510
- งานที่ได้รับราชการในตำแหน่งประจำแยก แยกกรมราชทูตและรองผู้
กองอัครราชทูตและรอง เสริมสมรรถภาพ กรมการปกครอง
- ทุน ได้รับทุนวิจัยระดับปริญญาโท จากสภาวิจัยแห่งชาติ
ประจำปี 2512